

Ordzovany sú stará obec, ktorá pôvodne patrila Spišskému hradu. Prvýkrát sa v písomnostiach pomína v roku 1260 ako Redyolcz, keď ich kráľ Belo IV. vyčlenil z hradného panstva a daroval ich bratovi spišského prepošta Matejovi Antaleusovi. Potom sa dostala do vlastníctva Gregorovcov a v 16. storočí sa stala poddanskou obcou Spišskej Kapituli. Kapitula ako zemepán tu v čase reformácie založila faru. Vďaka patronátu Kapitule si Ordzovany zachovali katolícku vieru, hoci celý Spiš nasledoval luteránstvo. Po úplnej rekatolizácii boli Ordzovany ako filiálka pripojené k Bijacovskej farnosti. □

Obec v priebehu rokov niesla rôzne názvy. Z roku 1260 je doložená ako Redyolz, v roku 1278 to bol Regolch, Rogyoulch, Rugoulch, 1773 Ordzowjany.

Ordzovany sú jednou z najzachovalejších obcí okolia Spišského hradu. Výškovou dominantou je rímsko – katolícky, pôvodne ranogotický kostol z polovice 13. storočia, prestavaný v polovici 17. storočia, s opevnením, zasvätený sv. Antonovi Pustovníkovi, ktorý je zároveň aj z umelecko – historického hľadiska najhodnotnejšou stavbou. Na jeho mieste bol pôvodne drevený kostol s neskôr pristavanou gotickou svätyňou. Zaujímavosťou kostola je trojica zvonov z roku 1922 – 1926. Pôvodné, z roku 1633 zhabali počas I. svetovej vojny. Aj kostol prešiel niekoľkými úpravami. V 60. rokoch to bola výmena dlažby, lavíc a úprava vstupu do areálu kostola. Neskôr rekonštrukcia vonkajšej omietky, výmena okien a bleskozvodov. V roku 1944 výmena elektroinštalácie, vymaľovanie kostola a zreštaurovanie trojice oltárov.

V obci sú vo veľkom počte zachované ľudové domy s hospodárskymi stavbami, z hodnotných stavieb je zaujímavá prícestná kaplnka sv. Juliány (Falconieri) z 18. storočia. V roku 1814- 1816 sa Ordzovanmi prehnal ľadovec a vybil ľuďom úrodu. Ľudia preto namaľovali obraz sv. Juliány panny ako nad ťažkými mračnami oroduje u Boha.

Kultúrno – historické zdroje:

Na severnom okraji obce Ordzovany, pod košatou lipou stojí učupená, šindľom pokrytá kaplnka sv. Juliany panny

. V knihe z dejín Spiša a okolia Spišského hradu od Jána Vencka je zaznamenané: „Keď v ordzovianskom chotári dňa 19. júna, zasväteného sv. Juliane, jedno za druhým za tri roky (1814 – 1816) vybil ľadovec úrodu, prestrašení občania zaumienili si tento deň zasvätiť. Kapitula, čo zemepán, im to dovolila, cirkevná vrchnosť rozhodnutie schválila. Občania dali namaľovať obraz sv. Juliany ako nad ťažkými mračnami oroduje u Boha. Dolu vidno občanov ako sa v úzkostlivosti modlia. Sprvoti obraz visel na stene kostola. Až neskôr v roku 1828 dal gazda Martin Kočiš Jurčovský, s privolením cirkevnej vrchnosti postaviť pri ceste k Orlovcu kaplnku s týmto obrazom na oltári. Odvtedy sa každoročne putuje procesiou ku kaplnke a bohoslužby sa konajú tu. Namiesto zvetraného obrazu roku 1814 bol nadobudnutý nový.“ Obraz predstavuje sv. Julianu s eucharistiou na prsiach. Kaplnka bola niekoľkokrát opravovaná, naposledy v roku 2005 pokrytá novým šindľom.

V strede obce Ordzovany, na pravom brehu potôčika stojí kostol sv. Antona Pustovníka. Prvý kostol, ktorý tu stál bol drevený, postavený zemepánom po roku 1260. Rodina Raďóich koncom 13. storočia vymurovala malú gotickú svätyňu s krížovou klenbou. K tejto svätyni Kapitula v prvej polovici 16. storočia pripojila loď s doskovou povalou a murovanou vežou. Na soche sv. Antona bol naznačený rok 1526.

V rokoch 1754 – 1756 bol pôvodný ranogotický kostol s tradične orientovanou svätyňou na východ prestavaný na renesančný jednolodňový kostol s hlavným vchodom zo severu tak, že zo starého ostala veža na západe, svätyňa ako sakristia na východe a renesančná loď s „babincom“ stojí od severu k juhu. Okolo kostola je postavený kamenný múr pokrytý šindľom. Na dvore kostola stojí kamenný kríž postavený v roku 1909 Jánom Bačom.

Kostol má tri oltáre, hlavný so sochou sv. Antona opáta v životnej veľkosti, po stranách oltára sú sochy Uhorských kráľov sv. Štefana a Ladislava. Bočné oltáre sú v lodi kostola, zasvätené Panne Márii a sv. Jozefovi. Priechod do svätyne tvorí jednoduchý oblúk, s kamenným výčnelkom, na ktorom je umiestnený trám so súsoším kalvárie, na chóre je orgán, ktorý sa spomína už v 17. storočí. Súčasný je z roku 1894.

Vo veži sú tri zvony, malý 28 kg a stredný 245 kg s obrazom sv. Antona a nápisom „S. Antoni ora pro nobis!“ z roku 1922 a veľký 451 kg s obrazom Panny Márie s dieťaťom má nápis „S. Mária ora pro nobis!“ z roku 1926. Pôvodné zvony, z ktorých najstarší bol z roku 1633, boli zhabané počas prvej svetovej vojny.

Kostol od svojho vzniku až po dnešok prešiel mnohými väčšími či menšími rekonštrukciami a opravami. Roku 1910 bola veža kostola pokrytá zinkovým plechom a strecha eternitom, ten bol v roku 2002 vymenený škridľou Tondach – románska. Pri oprave strechy obyvatelia našli mosadznú krabičku, v ktorej boli tri kovové mince v hodnotách ½ kreutzer z roku 1812, 1 kreutzer z roku 1868 a 2 kreutzer z roku 1906. To sú predpokladané približné roky opráv strechy. Obyvatelia tam pridali desaťkorunáčku s rokom 2000 a k tomu krátky text o priebehu opravy. Koncom šesťdesiatych rokov bola vymenená dlažba v lodi kostola, lavice a prestavaný vstup do areálu. V roku 1988 kompletná rekonštrukcia vonkajšej omietky a výmena okien, inštalácia bleskozvodov. V roku 1994 výmena elektrickej inštalácie a osvetlenia, vymaľovanie kostola, zreštaurovanie oltárov.

Turistika:

Jednotvárný povrch chotára tvoria treťohorné flyšové súvrstvia. Južná časť je odlesnená, v severnej časti sú miešané dubovo-bukové lesy s prímiesou jedle a smreka. Svojou polohou je predurčená na pestovanie vidieckej turistiky. Možnosti pešej turistiky a cykloturistiky poskytujú neďaleké Levočské vrchy bohaté na lesné plody. Neďaleko obce je značkováná cykloturistická trasa. Príroda v okolí obce prekvapí návštevníkov svojou zachovanou krásou. V lesoch žije vysoká zver, srnce, diviaky ako aj dravce - rys, vlk.

Tradície:

Obyvatelia obce udržujú tradičné remeslá a svojimi výrobkami sa prezentujú na trhoch. Pekné prútené výrobky si môžete zakúpiť aj priamo u remeselníka v dome č. 46. Okrem prútených výrobkov vyrába ozdobné a úžitkové predmety technikou makramé.

Zdroj: zber informácií od samospráv, internet, web stránky obcí, www.e-obce.sk/obec/ordzovany